

Rohkea uudistaja Markku Salo muuttaa kiven pitsimäiseksi lasiksi
Sirpaleista syntyy uutta taidetta

- Jos työ joskus epäonnistuu, murskaan sen ja teen siitä uutta, sanoo lasitaiteilija Markku Salo. Lasimurskasta hän loihtii harsomaisia, herkkiä lasiveistoksiaan. Markku Salon työhuone Nuutajärven Lasikylässä on kuin aarreaitta.

- Vaikka tyhjäähän täällä nyt on, taiteilija pahoittelee. Markku Salo on juuri vienyt suuret, näyttävät teoksensa Helsinkiin, Galleria Uusitaloon.

Onneksi on, näissäkin riittää ihmettelemistä. Diskattuja upeita esineitä, joita katsellessaan katsoja ihmettelee, miksi näitä ei ole kelpuutettu?

Yksi tuoreimmista on lehvämainen harsoreliefi ikkunahyllyssä, jonka läpi aurinko valaisee. Varsinainen teos on näytillä Uusitalon Galleriassa.

- Se meni rikki ja ajattelin; muutetaankin väriä. Tein siitä vihreän sijasta mustan. Joskus epäonnistuminen voi kääntyä voitoksi.

Dramaattinen mustavalkoinen teos sai nimekseen ”Ruusun nimi” Umberto Econ kirjan mukaan. Siinä on samankaltaista vahvaa mystiikkaa, kiehtovaa tunnelmaa.

”En ole perfektionisti”

- En ole perfektionisti. Siinä on se vaara, ettei uskalla tehdä mitään, taiteilija puolustautuu aarreaittansa keskellä.

Markku Salo oli ensimmäisiä, joka vuokrasi Nuutajärven Lasikylästä tiloja. Hän kävi aikoinaan Kankaanpään taidekoulun, meni sitten Taideteolliseen saadakseen myös teollisen muotoilijan koulutuksen. Saloralle hän muotoili televisioita ja hifi-laitteita ennen Nuutajärvelle tuloaan. Vuosi oli 1983. Silloin talossa oli Oiva Toikka, Heikki Orvola, Kaj Franck ja Kerttu Nurminen.

- Kova meno, tuli tehtyä kaikenlaista. Nykyisin ajatellaan kapeasti. Linjasta ei saa poiketa. Pitää segmentoitua. Yhden linjan mukaisuudesta tulee laki, mutta näin ei saisi olla, taiteilija suomii nykysuuntaa. Ideointi voisi olla hersyvämpää.

Markku Salo soimaa teollisuuden tämänpäiväistä lyhytnäköisyyttä. Yhä nopeammassa tahdissa tuotetaan uutta sarjaa. Ei ole enää näkemystä, mikä kantaa ajan yli.

Hänen Marius-lasisarjansa vuodelta 1986 on esimerkki klassikosta, joka on yhä tuotannossa.

Reilut kymmenen vuotta Markku Salo on ollut freelancerina ja käyttää eniten aikaansa vapaaseen taiteeseen.

- Kahden työn vanki? Ei lainkaan. Lähtökohta on niin erilainen, että työt on helppo pitää erossa toisistaan.

Suunnittelijana hän kuuntelee kuluttajaa ja valmistajaa, tekee ryhmätyötä. Vapaata taidetta hän tekee itselleen. Kulkee omaa tietään antamatta odotusten ja sovinnaiskäsitusten rajoittaa itseään.

Lasista on tullut hänen rakkain materiaalinsa. Silti hän ei tunnusta sitä materiaalina korkeammalle kuin muutakaan.

Tuli ja valo, ihme ja ilmestys

- Lasissa löytää niin paljon uusia tekniikoita. Se tarjoaa taiteilijalle monipuolisimmat mahdollisuudet ja suurimmat haasteet, Salo pohtii.

- Kun löytää uuden tavan tehdä, pystyy taas sanomaan, mitä ei ennen kyennyt.

Salolla on oma, suuri uuni työhuoneellaan. Hänellä oli haave päässään millaisen lasiesineen hän halusi toteuttaa. Päämääräänsä päästäkseen hänen piti ensin suunnitella työvälit ja rakentaa ne.

Lasin viemä taiteilija kertoo lasin olevan kivistä tehty ihme. Mustasta maasta nostettu kivi muuntuu kirkaaksi lasiksi.

- Hiekkaan heitetään soodaa, jotta se saadaan sulamaan. Kivi on kestävyuden symboli. Lasia pidetään hauraana. Se kestää kuin kivi, jos sen valaa näin paksuksi.

Joitakin vuosia hän leikkitteli lasisilla, inhimillisen hauskoilla koirillaan.

- Koirien kautta voin peilata tunteita, Salo sanoo.

Niiden muusa oli perheen lemmikki, 14-vuotias labradorinnoutaja Ronja, joka keväällä kuoli. Ihmekö se, ettei koiraa näy Galleria Uusitalon näyttelyssä. Sinne hän on yhdistellyt Lasikylän kurkihirttä läpinäkyvään lasiinsa, raskasta keveään, tehnyt läpinäkymättömästä näkyvää. Leikittelee uusilla yhdistelmillä.

Kesällä hän huijasi katsojan silmää aina Roomassa asti. Espanjalaisten portaiden kupeessa sijaitsevassa galleriassa hän esitteli roomalaisessa kuumuudessa jäisen näköisiä, valkoisia töitään.

- Elämme mielikuvien maailmassa. Jokainen tunne ja tunnelma on kokijalleen täyttä totta.

